

Gästkolumn av Finlands tidigare ambassadör i Moskva och Berlin, **René Nyberg**, på ledarsidan i **Helsingin Sanomat** den 30 augusti 2014.

REALISM ÄR LÖSNINGEN I FINLANDS RELATIONER TILL RYSSLAND

**Krisen i Ukraina är också ett symptom på Rysslands kris.
När situationen tillspetsas har Ryssland bara dåliga alternativ kvar.**

Ryssland tillstår inte att landet förlorade kalla kriget, utan anser att resultatet av kalla kriget fortfarande är obestämt.

Situationen påminner om tiden efter första världskriget och Versaillesfreden 1919. Ryssland lider Weimarrepublikens kval, det vill säga försöker hålla liv i en myt om en obesegrad armé som föll offer för den politiska ledningens svek.

Detta tänkande representerar de ryska lyckosoldater, som med Moskvas goda minne och stöd har utropat två områden i östra Ukraina till folkrepubliker.

Vapenviftarna i östra Ukraina för tankarna till Weimarrepublikens "Baltikumerer". De var frivilliga soldater som kämpat i och tvingats dra sig tillbaka från Baltikum och sedan sökte utlopp för sin aggressiva energi i Weimarrepublikens gatustrider och kupp försök.

I bakgrunden till inbördeskriget i Ukraina finns Rysslands krav på intressesfärer. Vi har egna erfarenheter av dylika krav, och för Finland är de rena giftet.

Vi kommer inte att få se någon motsvarighet till kalla krigets "fredsavtal", ett nytt ESK-slutdokument, som skulle ge Ryssland intressesfärrättigheter i förhållande till sina grannländer. Meningsskiljaktigheten med Ryssland är av fundamental natur.

Krisen i Ukraina är en kris som Ryssland har valt och den är ett symptom på Rysslands egen kris. Brytningen med väst och de allt hårdare sanktionerna är på väg att stoppa moderniseringen av Ryssland, än en gång.

Ryssland har genomgått flera olika moderniseringsfaser sedan Peter den stores tid. Lika regelbundet som reformerna har runnit ut i sanden har följande regent påbörjat ett nytt försök att ta igen västs försprång.

Ryssland är en marknadsekonomi som är beroende av sin omvärld. Att offra den ekonomiska utvecklingen för "högre värden" kommer att stå Ryssland dyrt. När situationen i Ukraina tillspetsas har Ryssland bara dåliga alternativ kvar.

"Ruski mir", den ryska världen, är en för inhemsk konsumtion avsedd ideologisk motivering för krisen i Ukraina. I bakgrunden finns dock en oro över Kievs kurs. Ukraina har valt en annan utveckling än Vitryssland, som Moskva finansierar med miljardbelopp.

Det är svårt att föreställa sig en återgång till ett Kiev som lyder Moskva. Ur Rysslands synvinkel sett finns det en risk och ett hot för att Kiev lyckas skapa en slavisk-ortodox motmodell till Moskva. Kiev har redan nu blivit ett centrum för den ryska intelligentians emigration.

Den historiska utmaningen för tankarna till Polen-Litauens försök att lägga det av "stora oredan" försvagade Ryssland under sig i skiftet mellan 1500- och 1600-talet. Den kampen om herraväldet över det slaviska området vann Moskva.

Ukraina utgör inget militärt hot mot Ryssland. Övertagandet av Krim för att förhindra Natos sjöstridskrafter från att använda Sevastopol som bas var ett svepskäl.

Ockupationen av Krim är en konkret fråga som förutsätter en avtalsmässig lösning för att Ryssland ska kunna behålla Krim.

Rysslands målsättning, att från Ukraina lösgöra ett "Novorossija" som skulle sträcka sig från östra Ukraina till Moldaviens, det vill säga Transnistriens gränser, lyckades inte. Det föll på försöket att skapa en liknande situation i Odessa som i östra Ukraina. Ryssland fick Krim och destabiliserade östra Ukraina, men förlorade ukrainarna.

Finlands lösning på det olösta utrikespolitiska dilemmat Ryssland är realism. En anslutning till Nato eller att hålla sig utanför Nato är ingen lösning på Finlands bestående säkerhetsproblem.

När allt kommer omkring handlar det om politik, om en förmåga att driva Finlands intressen utan att snubbla på teoretiska och psykologiska hinder. Själv tror jag att Finland och Sverige enbart tillsammans ansluter sig till Nato.

Realism ska inte förväxlas med kulturrelativism eller neutralism, det vill säga med en politik som undviker att ta ställning också när det skulle ligga i Finlands intresse att göra det.

Som medlem i EU är Finland inte neutralt. Politiken förutsätter också en förståelse för vad och vilka vi är och var vi hör hemma.

Med tanke på historien har Finland goda relationer till Ryssland. Att ha uppnått sådana är något unikt. Att värna om dessa relationer är realism, som förutsätter ett bredare synsätt: en granskning av Ryssland som helhet och ett kontinuerligt intresse för det som sker i vårt grannland.